

13. 't Startebós

't Bild van Méél is de leeste jòrre drasties èn 't verandere.

't Gruun Hart kénne ge al bijnao nie mèr terug. 't Vurreg jaor héb ik in de 'Kieveloeët' övver de Aaw Jóngessjool gesjrivve, umdèttie verbòòwd ging wéere nò appartemènte. In dèh stuk héb ik hél wa persoonleke herinneringe ópgehald èn minne léggere sjooltidj in Méél. Hél 't stuk òjjemde 'n nòstalgiese toeën, umdèh 't ging övver dinge die ik sjòn èn ónvergéételek haa gevónge mèr vurgoe wég waare. "Zò is 't lééve" dinke ge dan èn dòn trooste ge òw mi.

Di jaor hé de redaksie van de 'Kieveloeët' mij gesuugereerd um 't te hébbe övver 't Startebós. Dèh is ók 'n histories stukske Méél dèh óp kórte terminj 'n hél ander ènzeecht hé gekrigge. Min herinneringe gòn wér terug.

Mèr uurst wa övver de naam Startebós.

In de naam zit de Méélse utjspraak van 't Nidderlandse *staarten* nl. *starte*. 'n Algemeénje betieëkenis van *staart* is "langwerpig eindstuk van iets" èn as zòdaanig wérd 't woord veul gebruikt in toponiemen òf plaatsnaame mi varieante as *steert*, *start*, *stert* èn dan ók in saamestéllinge as *Startevèld*, *Stèrtevèld*, *Starteberg*, *Startebos*.

Henk Willems hé vur mij utjgezoocht, wanneër dees weurd vur 't uurst ópduukke in Méél. Vur 1632 hétjie gén *Startebos* of *Starteveld* kénne vinge in de aaw pepierre. Dornao veengtjie *int Startenvelt* (1632), *In de Starten* (1654), *int Stertenvelt* (1690), *in de Sterte* (1690) èn veul andere óngevieër dezèlfde weurd. Di Startevèld èn Startebós lag toentertidj zò óngevieër tussen De Hòf, de Meulepieël mi de Verutjerste èn de wég nò Hèlde. Vanaf 1651 grèùjt't kultuurgebied in het Starteveld al gauw mi de ékkers de bósse in as *starte*. Zò widj dees kórte historiese besjouwing.

1922

't Startebós hé in hél de twénjtichste éw 'n belangriekke rikriaasie-

funksie vur de Méeïse mènse gehad. En nòw héb ik 't nòg nie éns övver 'Camping het Startebos', bétter bekéénd as 't 'Gaat van Goode'. Ik héb 't övver 't bós mi as lètterlek hògtepunt 'D'n Hoeëgen Bèèreg'. Dizze bèèreg is hél warsjinlek de Starteberg, zòas die in 1844 al veurkumt in de pepierre.

In min archief héb ik 'n dél footoos van de trouwerééj van min vaader (A. Cromptvoets) èn moeder (Anna Derckx). Die zin getrouwd óp zis òktoober 1931. 't Fést vóng plats in èn rond 't husj bij de meule van Derckx, mèr 't moet vur 'n groeët gedélte - ik dink nò 't middigéete - widjer gegao zin in 't Startebós èn óp D'n Hoeëge Bèèreg.

Ik héb nòg 'n andere footoo van 1927, wòr ónder andere min moeder mi ur zeuster Truus Derckx, Maria van Doren, Jan en Gerard Gooden (de sjilders), André èn Gèrda Gielen èn Marietje Pluijm óp stòn. Lókaasie 't Startebós. Vriendegrupkes liete zich toen al géér fótógrafeere in di bós. Dòr zin mieër footoos bekéénd van zulke groeppe die óp zóndigmiddig nò 't Startebós ginge èn zich dòr vermakte, tiggewórrig zòn ze zégge 'rikri-jeerde'.

Óp de plats wòr 'Camping het Startebos' hé geléége, lag in de jòrre dertig van de vurrige éw al éne spultuin, gemakt dör de gebruurs Van Bree. D'r waare wa toestèlle, éne springkuul vur hògspringe èn 'n voetbalvèldje. De goolpèül waare van bóshout gemakt. D'r woore fannetieke wèdstrijde gehaawe tusse KMD (Klein Maar Dapper), UVO (Uit Vrienden Ontstaan), DJS (De Jonge Sporters) èn JVS (Jongens Van de Straat).

Ik wit ók nòg goe, dèh we in de wichtertidj dik sòndes nò 't Startebós ginge wandele èn óp d'n Hoeëgen Bèèreg widj ginge springe d'n bèèreg af. Ge waart dòr nòjt allieën mi òw femielie. Veul Méélse femielies din 'tzèlfde. We waare toen gauw tevrijje. Sòms nòg éne ijskoo nao van 'n döbbeltje bij Broekmans Piet, èn dan waar de zóndig eum.

Toen ik 'n jaor òf neege, tien waar ging ik bij Jong Nederland. 't Waar 'n paar jaor nò d'n òrlòg (1940-1945). We kwaame bij mekaar in het Patrónaat. Dèh lag wòr nou de parkeerplak van de sjool 'Den Doelhof' li.

'Camping het Startebos', bétter bekéénd as 't 'Gaat van Goode'.

In de zómmerdag as 't sjòn weer waar, ginge we mi d'n hòpman - bevrubild Sjaak Nijssen, Gerard Gooden, Harrie Knapen, Pierre Verstappen, Hendrik (Hénneke) Nijssen - bijnao aaltidj nò 't Startebós: utjwèèje. Ieddere groep haa 'n aparte, stoere naam. Ieddere groep haa 'n PL èn 'n APL, 'n petroeljeleider èn assiéstèntpetroeljeleider, ónder mekaar woor lievver gepròt van Piet Lul èn Assiéstènt-Piet Lul. Óp 'n gegéëve mómènt bèn ik dan PL gewórre. Wa presies de funksie waar van die PL en APL is me nie mèr hél duidelik. De kleur van 't koord dór 'n eepaulèt van òw bloes liet zie wa ge waart.

In èlk geval tròkke ge dan sòndes, ik méénj marsjeerend, nò 't Startebós, wòr allerlei spèlle èn spòrte gedao woore: hògspringe, widjspringe, in de buuëm klimme, krussjòrringe èn mastwòrpe lieëre. Éne knuuëp die ik toen gelieërd héb, kan ik nou nòg toepaase: de platte knuuëp. Ge moest die allemòl kénne gebruuikke, as ge geengt kampeere óp de Grashoek bevrubild. Asse ge goe gelieërd had, móg t'r éne groep nò de distriktkampioensjappe. Ik kan me nòg herinnere, dèh ik éne kieër mi minne groep nò de Grashoek bèn geweest. We zin dòr distriktkampioen gewórre. 't Gevòlleg waar dèh we nò de Spar in Haelen moochte gao um dél te nimme èn de Limburgse kampioensjappe. Van de neege groeppe

die dør mooste strééje vur de hògste prisj, woore wij niggende. Wij kwaame ók mèr utj 'n besjééje dörpke in de Pieël!

Terug nò éne sjònne zómmeraovend in 't Startebós. As we muug gespuld waare èn goe geoeffend han, waar 't énjtj van de dag dør, zò teege neege uurre. We stéélde óns in karreevèùrem óp rónnd de vlag èn din ónder leiding van de hòpman 't aovendgebèd.

Ònvergéételek is vur mij 't móment dèh ónze hòpman Sjaak Nijssen mi zin sjòn stéém 't Latijnse 'In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum' ('In uw handen, heer, leg ik mijn geest') inzitte. De geur van de dènne, de stilte róndeum, de sónoore zang: 'n móment van éweg geluk.

Dan tròkke ge mitte buurt nò 't Startebós. De Hoek, de Straot, de Meulestraot, de Kérkstraot, de Dónk, ge kwaamt ze óp woenzigmiddig dør teege. Vlagverovere, Indianen-Cowboy, mèr vural voeballe teege mekaar. 't Molaniavèldje, ók wal 't Molaniatreintje genuumd, waar 't slagvèld. Wa is dør fanatiek gevoebald! Óp 'n gegééve móment hébbe ze die buurtwèdstrijde afgelast, umdèh t'r mieër gevoochte woor dan gevoebald. Óp 't Molaniavèldje vuulde de Meulestraot zich den bas. Dèh waar min òf mieër histories zò gegrèùjd. As de Meulestraot dør èn 't voeballe waar, kooste ge as andere buurt d'r nie tusse kómme. Méélse dörskes zin hier begónne mi kòrfbal èn 't treintje woor in de jòrre vief-tig ók gebruikt dør ruitenklub 'De Roskam'.

1958

D'r woore ók kievvelwèdstrijde gehaawe in 't Startebós. Latter kwaam d'r 'n fietskròsbènke èn 'n trimbaan. Wandelaars bleeve kómme. D'n Hoeëgen Bèèreg kalfde af wies 'n miezereg hòpke zand. De vruuggere ékkers, de Starte, wéere nou vólgebouwd. 't Gaat van Goode is gedèmp. Wa zal d'r nòg övverblieve van 't in de wichteroeëge van toen zò groeëte bós mi de matkèurve, de éksters èn de ékurkes derin? 'n Klein Stertje nòg èn anders niks? Ik dink 't.

Herman van de méster